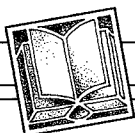

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

MEDITATIE

Verwondering

"Wie is toch Deze, dat Hij ook de winden en het water gebiedt en ze zijn Hem gehoorzaam?"

Lukas 8 : 25b.

De Heere Jezus heeft een hele dag gearbeitet. Hij heeft het volk geleerd door middel van gelijkenissen. En als het dan avond wordt, zoekt Hij rust. Terwijl de discipelen in een schip overvaren naar de andere zijde, legt de Heere in het achterschip Zich te slapen. Hij was immers gewoon mens, uitgenomen de zonde. Ook Zijn lichaam raakte vermoeid en had rust nodig.

Maar dan komt er een grote storm opzetten waardoor de zee onrustig wordt en het schip zelfs vol water geraakt. Zulke plotseling opkomende hevige stormen kwamen en komen op het Meer van Galilea kennelijk vaker voor. Zelfs ervaren schippers zijn hier niet tegen opgewassen. Plotseling zijn de discipelen, met hun Meester, in grote nood.

Hoewel dit een gewoon natuurverschijnsel is, toch zien we hier ook dat satan nooit stil zit. Terwijl de Heere Jezus slaapt, zet hij zijn aanvallen des te heviger in. Zowel gericht op de discipelen als op de Zaligmaker.

Zo kunnen ook wij ongedacht in noden terecht komen. Soms door eigen schuld; soms door gebeurtenissen waaraan wij niets kunnen doen; soms ook door satans listen. Er is immers zoveel wat de mens in zijn bestaan bedreigt, dat ten diepste mede behoort tot de duistere machten. Maar nu verheft de Heere Jezus Zijn stem en stelt Zijn macht tegenover deze duistere machten. Gelukkig dan als de Heere nabij is.

Dat is wel waar, dat de Heere nabij is; zelfs zeer nabij, maar toch zijn de discipelen daarmee nog niet klaar. Ze kunnen in deze nood niet bij een conclusie leven. Dat de Heere zeer nabij is, is wel waar, maar Hij moet hen daadwerkelijk helpen, want zij zijn in groot gevaar. Dan helpt een wetenschap of een conclusie niet. Daartoe is het nodig dat de Heere gewekt wordt. Zij moeten hun nood Hem bekend maken. En Hij moet spreken en Zelf door Zijn daden hen verlossen.

Zo is het immers ook in het leven vandaag. Als er nood komt in natuurlijk opzicht, zal er hulp geboden moeten worden. Daartoe mogen en moeten wij de beschikbare, geoorloofde middelen gebruiken. Maar wat is het groot als we dan toch vooral bij de Heere te rade mogen gaan en Hem onze nood mogen voorleggen. Niet in een oppervlakkig denken of in een koude voorwerpelijke belijdenis. Maar in de zielpraktijk je nood voor de Heere neerleggen en dan kennelijk ervaren dat Hij ervan afweet. Dat Hij uitkomst geeft en de middelen zegent. Dat te mogen opmerken zal ons in verwondering doen uitroepen: "Wie is toch Deze dat ook omstandigheden, ziekten, medicijnen Hem gehoorzaam zijn".

Bovenal mogen we uit deze geschiedenis lessen leren voor het geestelijke leven. Als we de nood van onze ziel gaan gevoelen, is dat geen theorie, maar praktijk. Dan gevoelen, ervaren

we een geestelijke nood die niet zomaar op te lossen is. We kunnen dan wel ons best doen op allerlei manier om die innerlijke onrust weg te krijgen en de Heere te bevredigen. We zullen dan ook zeker aanhoudend bidden, Gods Woord anders en ernstiger gaan onderzoeken, onze zonden belijden en verlaten en ons leven opknappen. Maar uiteindelijk leren we steeds sterker dat de Heere er aan te pas moet komen. Daar werkt de Heilige Geest nu juist naar toe om een mens te doen verstaan dat hij de Heere nodig heeft. Dan wordt de nood onhoudbaar; wordt omkomen het enige wat we nog te verwachten hebben. Maar dan leert Hij ons ook dat er een Ander aan te pas moet komen.

Daar gaat het nu vooral over in deze geschiedenis. De nood is aangrijpende en benauwende werkelijkheid. En het is noodzakelijk dat we deze nood aan de Heere voor gaan leggen. Tot Hem gaan roepen vanuit de nood. "Heere help mij". Dat roepen uit de nood gaat gepaard met het besef dat Hij alleen nog kan helpen. Buiten Hem is geen hulp en geen uitkomst te verwachten. Alle andere verwachting wordt afgesneden. Als Hij niet helpt, is de ondergang zeker. En zo wordt de nood Hem bekend gemaakt.

In het aanvankelijke leven zal uit de nood tot de Heere geroepen worden.

INHOUD	pag.
Meditatie: Verwondering	1
Bijbelstudies:	
De bekering van Lydia (1)	2
Een moedeloos waarom	3
De toekomstverwachting van de 'godsdienst'	4
Opvoeden tot zelfstandigheid (2)	6
Uit vroegere jaren: ... tegenwoordig gaat bijna alles met stoom... ..	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	8
Berichten	9
Predikbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es,
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker,
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijzen
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,—, Canada \$ 68,—.

Zeepost:

Amerika \$ 49,—, Canada \$ 59,—.

Advertenties f 1,10 per mm.

Familieberichten f 0,85 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 17,5% btw.

Advertenties dienen uiterlijk

donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk

maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en van de ter recensie
aangeboden boeken.

Er kan een tijd komen dat we leren onze Rechter om genade te vragen. Er kan door de nadere onderwijzingen van de Heilige Geest ook een tijd aanbreeken dat we leren onze zielennoed aan de Heere Jezus voor te leggen. Het is groot wanneer Hij ons daartoe vanuit het Woord wordt aangewezen. En wanneer dan door het dringen van de zielennoed het geroep tot Hem gaat opstijgen, komt er een tijd dat alleen Zijn spreken ons rust geven kan. Wanneer we dan Zijn stem mogen horen, dan spreekt Hij als machthebbende. Dan worden wind en zee tot bedaren gebracht; dan komt er stille rust in de ziel. Door Zijn spreken,

door Zijn daden. Dan blijft verwondering over. Aanbiddend roepen we dan uit: "Wie is toch Deze!"

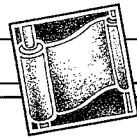
Gelukkig wie Hem kennen mag. Zijn spreken horen mocht. Geeft Hem alleen de eer.

En als de nood u prangt? Roept tot Hem en leert maar dat Hij alleen helpen kan. Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem. Legt uw nood Hem toch voor. Hij wil "gewekt" worden door gebeden en smekingen.

En als we geen nood kennen? Neemt de genademiddelen biddend waar en vraagt of Hij u wil leren en bekeren.

Dordrecht,

ds. P. Mulder.

BIJBELSTUDIES

De bekering van Lydia

Hand. 16 : 1-15.

(1)

Timotheüs als metgezel

We zagen in het vorige hoofdstuk hoe Paulus en Silas samen zijn vertrokken uit Antiochië voor Paulus' tweede zendingsreis. Vanuit Cilicië trokken Paulus en Silas verder naar Galatië. Daar lagen Derbe en Lystre, waar Paulus tijdens zijn eerste zendingsreis het Evangelie had verkondigd. Vele herinneringen zullen er bij de apostel boven zijn gekomen. Daar ontmoette Paulus "een zeker discipel, met name Timotheüs, zoon van een gelovige Joodse vrouw, maar van een Griekse vader" (vers 1). Zijn moeder Eunice en zijn grootmoeder Lois (2 Tim. 1 : 5) hadden hem opgevoed met de Heilige Schriften (2 Tim. 3 : 15). Van kindsaf vreesde Timotheüs de Heere. Aan Timotheüs kunnen we zien hoezeer een *opvoeding in de vreze des Heeren* tot rijke zegen kan zijn. Zeker, ouders kunnen hun kinderen niet bekeren, maar hoe zegenrijk kan een nauwgezette opvoeding zijn bij het Woord des Heeren. Ik vrees, dat we in de opvoeding van onze kinderen al gemakkelijker en slapper worden in onze tijd. Meer dan ooit is het nodig, dat onze gezinnen samengebonden zijn rond Gods Woord. Beseffen we nog de grote betekenis daarvan? Timotheüs was dus uit een Joodse moeder geboren. Dat maakte hem tot

een Jood. Zijn vader was echter een heiden en daarom was Timotheüs niet besneden. Zijn moeder wordt hier aangeduid als een "gelovige Joodse vrouw". Dat duidt erop, dat zij een christin was. De vraag kan gesteld worden, waar Timotheüs nu woonde, in Derbe of in Lystre? We moeten bedenken, dat de volgorde, waarin Derbe en Lystre hier worden genoemd, bepaald wordt door de reisroute van Paulus. Hij bezocht dus eerst Derbe en daarna Lystre. Vanuit het Grieks kunnen we het woordje "aldaar" uit vers 1 betrekken op Derbe en Lystre, maar ook op Lystre alleen. Omdat in vers 2 uitdrukkelijk gesproken wordt over "de broeders te Lystre" ligt het voor de hand het woordje "aldaar" op Lystre te betrekken. We mogen daarom aannemen, dat Lystre de woonplaats van Timotheüs was. Welnu, het is deze Timotheüs, die Paulus en Silas verder als metgezel op hun reis vergezelde en die voor Paulus als diens geestelijke zoon van zo'n grote betekenis geworden is.

Goede getuigenis

"Welke goede getuigenis gegeven werd van de broeders te Lystre en Ikonium" (vers 2). Die broeders behoorden tot de gemeenschap van christenen te Lystre en Ikonium. Wat moeten

we verstaan onder dat goede getuigenis? In Hand. 6 : 3 wordt gesproken over de eerste diakenen, die in de gemeente te Jeruzalem werden benoemd en dan lezen we daar: "Ziet dan om, broeders, naar zeven mannen uit u, die goede getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid". Dus goede getuigenis te hebben wil zeggen vol des Heiligen Geestes te zijn. Dat getuigenis gold nu ook Timotheüs. Wat een voorrecht als dat van iemand gezegd kan worden, zeker als zo iemand dan ook nog jong is, zoals Timotheüs dat was. Timotheüs was een jonge man, die geleid werd door de Heilige Geest. Wat zijn dat voor mensen, die vol des Heiligen Geestes zijn? Zijn dat mensen, die vol zijn van zichzelf? Nee, want de Heilige Geest verheerlijkt Christus. Vol des Heiligen Geestes, dat wil zeggen *vol van Christus*. Zo'n man was Timotheüs. Paulus heeft dat gezien en gemerkt. Daarom wilde hij hem meenemen als metgezel en medearbeider. Als we één ding nodig hebben in de gemeenten, dan is het mannen als Timotheüs! Zouden we niet uitzien naar de noordenwind en de zuidenwind van de Heilige Geest in de hof van de kerk?

Paulus besneed hem

"Paulus wilde, dat deze met hem zou reizen; en hij nam en besneed hem, om der Joden wil, die in die plaatsen waren; want zij kenden allen zijn vader, dat hij een Griek was" (vers 3). Paulus zag dus in Timotheüs een uitstekend medewerker. Allereerst natuurlijk vanwege het goede getuigenis, dat de broeders van hem gaven. Vervolgens zal Paulus ook gelet hebben op het feit, dat hij een Joodse achtergrond had en de Griekse taal beheerste. Maar voor hij Timotheüs meenam, nam Paulus een opmerkelijk besluit. Hij besloot Timotheüs te besnijden. Waarom dat besluit? Wilde de apostel weer terug naar het Oudtestamentische Jodendom? Zeker niet! We moeten echter bedenken, dat Paulus, overall waar hij kwam, eerst in de synagogen het Evangelie predikte. Als hij samenwerkte met een onbesnedene, dan zou bij voorbaat de loop van het Evangelie onder de Joden *verhindert* worden. Het ging Paulus erom de loop van het Evangelie onder zijn eigen volk, dat hij liefhad, te bevorderen. Omwille van het Evangelie was hij de Joden een Jood en de Grieken een Griek (1 Kor. 9 : 20). Wat een les, ook voor ons. Laten we

alles vermijden wat de loop van het Evangelie tegenstaat. Verschrikkelijk als de levenswandel van dienaren des Woords en ambtsdragers zodanig is, dat het een belemmering vormt voor de voortgang van het Evangelie. Nee, we mogen geen dienaren van mensen zijn, maar laten we toch toezien, dat we voorzichtig wandelen. Laat de levenswandel van ambtsdragers er toch op gericht zijn zondaren te winnen voor het Evangelie als middel in Gods handen.

Bevestigd in het geloof

"En alzo zij de steden doorreisden, gaven zij hun de verordeningen over, die van de apostelen en de ouderlingen te Jeruzalem goed gevonden waren, om die te onderhouden. De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof, en werden dagelijks overvloediger in getal" (vers 4 en 5).

Op hun doorreis door Galatië en Frygië brachten Paulus en zijn metgezellen, Silas en Timotheüs, de besluiten over van het Apostelconvent te Jeruzalem, dat ons in Hand. 15 beschreven wordt. Voor het woord "verordeningen" staat er in het Grieks *dogmata*. Daarin herkennen we ons woord dogmatiek. In onze tijd bestaat er helaas een toenemende aversie tegen dogmatiek en bindende uitspraken binnen de gemeente Gods, maar laten we bedenken, dat er in de jonge christelijke kerk wel degelijk bepaalde dogmata bestonden. Die verordeningen, die dogmata, moesten worden onderhouden, bewaard. Het woord dogma werd wel gebruikt voor keizerlijke decreten, die een *bindend* karakter hadden. De besluiten van het Apostelconvent, waarover we in het vorige hoofdstuk

lezen, hadden dus een bindend karakter. Er moet orde zijn in de kerk. Als het goed is worden de gemeenten samengebonden, allereerst door het Woord Gods, maar vervolgens ook door bindende besluiten, die op meerdere vergaderingen worden vastgesteld en die op Gods Woord gegrond zijn. We kunnen daarbij denken aan onze belijdenisgeschriften, maar ook aan kerkordelijke besluiten. Wanorde is immers uit de duivel. De Heere daarentegen is een God van orde. Laat alle dingen met orde en stichting geschieden!

In die weg werden de gemeenten bevestigd in het geloof, zo lezen we in vers 5. Als er hier gesproken wordt over "geloof", dan kan dat zowel betekenen de leer des geloofs als het persoonlijke geloof in het hart. Het is zo nodig in beide bevestigd te worden. Orde binnen de gemeente Gods wil de Heere zegenen tot bevestiging in het geloof en tot uitbreiding van de gemeente, want zij "werden dagelijks overvloediger in getal". Als er bevestiging in het geloof is, als er geloofs-oefeningen zijn, dan is er ook werfkracht, dan worden anderen jaloers gemaakt. Ontbreekt dat niet al te zeer in onze tijd? Dat we vanuit die nood de troon der genade zouden bestormen, smekend om die bevestiging des geloofs en die werfkracht. Als de nood meer als nood ervaren werd, dan zou er ook een noodgeschrei opgaan. En de Heere doet op het noodgeschrei grote wonderen. Het is alles Zijn werk, maar Hij wil er ook om gevraagd worden.

(Wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. v. Ekeveld.

Een moedeloos waarom

Dit keer willen we stilstaan bij de waaromvraag zoals Gideon die stelt aan de Engel des HEEREN. We horen in Richteren 6 : 13 Gideon in moedeloosheid zeggen: 'Och, mijn Heer! Zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren?' De omstandigheden waarin Gideon en met hem heel Israël verkeerde waren ook moedbenemend. Israël werd zwaar onderdrukt door de Midianieten, al zeven jaar lang. Ieder jaar hielden de Midianieten hun strooptochten in het

land Kanaän. De Israëlieten zochten dan, bevreesd voor hun leven, een veilig heenkomen in de spelonken en holen in de bergen. De Midianieten namen de hele oogst mee en vernielden alles wat ze op hun tochten tegenkwamen. Geen dier of mens was veilig voor hen. Het land was zeer verarmd, staat er in vers 6.

Zes jaar lang gebeurde iedere oogst hetzelfde, en het volk bleef onder al die tegenslagen doorgaan. Wat zien we hier dat tegenslag op zich een

mens niet tot de Heere terugbrengt! Dan lezen we dat pas na zeven jaar het volk tot de Heere roept. Ze hadden het zeven jaar onder de straffende en slaande hand Gods kunnen uithouden. Op hun geroep om hulp, waarin de rouwklage over hun overtredingen ontbreekt, zendt de Heere een profeet. Hij wijst op Gods krachtige verlossing uit het diensthuis van Egypte, maar ook op Gods gebod om geen andere goden te dienen. Deze onbekende boeteprediker wijst de diepste oorzaak van alle ellende aan als hij zegt in vers 10: 'Maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest'. We lezen van geen enkele inkeer onder het volk en ook niet van een terugkeer tot de Heere. En toch gaat de Heere genadig het volk verlossen in de zending van een nieuwe richter, Gideon. De bijbelschrijver neemt ons mee naar Ofra. Daar is Gideon bezig in het geheim nog wat tarwe te dorsen. Hij krijgt bezoek uit de hemel. De Engel des HEEREN verschijnt hem. Gideon herkent Hem niet meteen. De Engel des HEEREN zegt tot Gideon: 'De HEERE is met u, gij, strijdbare held'. Een wonderlijke en raadselachtige aanspraak! Gideon zit met zijn volk in de diepste ellende, uitredding is onmogelijk en nu deze aanspraak. Gideon geeft een antwoord waarin diepe moedeloosheid doorklinkt, vers 13: 'Och mijn Heer! Zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? En waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven'. Uit dit antwoord blijkt duidelijk dat Gideon de boodschap van de profeet wel gehoord heeft, althans ten dele! Hij heeft gehoord van de grote wonderen Gods in vroeger tijd en dat heeft hem nog moedelozer gemaakt. In zijn moedeloosheid heeft hij niet verder geluisterd en zijn conclusie is duidelijk: vroeger heeft de Heere wel wonderen gedaan, maar nu doet Hij die niet meer. Waarom niet? Omdat God Zijn volk verlaten heeft. Wanneer hij dan op de allerellendigste omstandigheden en de zware onderdrukking ziet, dan is verlossing dubbel onmogelijk. In moedeloosheid berust Gideon onder de slaande hand Gods. Gideon gaat echter in zijn moedeloosheid eraan voorbij dat de profeet de oorzaak van de onderdrukking ook heeft aangewezen.

Zie hier de moedeloze Gideon! Wel wetend dat God wonderen deed in het verleden, maar niet gelovend dat Hij dat ook doen wil in het heden. En denkend aan die wonderen van weleer wordt hij nog moedelozer, want hij voelt tegelijk dat God Zijn volk verlaten heeft. Een moedeloos mens kan niet geloven dat God nog wonderen kan doen. Zo zien we hier Gideons omstandigheden, zware onderdrukking, diepe ellende, wel gedachten over Gods daden vroeger, maar niet verder komend dan berusting. Moedeloosheid en berusting zijn tweelingen, ze horen bij elkaar. De moedeloze Gideon heeft wel zo zijn gedachten maar die spreekt hij niet uit. Wat moet hij ook zeggen? Een moedeloos mens is meestal geen spraakzaam mens. Toch zijn er wel eens momenten dat de mond open gaat en dat is bij Gideon het geval als de Engel des HEEREN tot hem komt. Dan beluisteren we nóg iets in de moedeloosheid van Gideon. Als hij gaat spreken, dan stelt hij de waaromvraag. Al zijn gedachten zijn samen te vatten met het woord 'waarom'. 'Zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren?' Gideon voelt het oordeel Gods, maar heeft geen oog voor de óorzaak van het oordeel Gods. En wat is die oorzaak? Dat had de profeet al gezegd, namelijk dat het volk de Heere heeft verlaten. Gideon betreft de schuldvraag niet op zichzelf, maar op de Heere. En zo ontbreekt in zijn moedeloosheid de ware verootmoediging voor God. Zo maakt Gideon zich in zijn moedeloosheid het waardig dat God hem en zijn volk voor altijd zou verlaten. Maar voor de moedeloze Gideon staat de Engel des HEEREN, de Engel des Verbonds. En nu gaat de Heere aan Gideon tonen dat Hij nog Dezelfde is, ondanks het feit dat het volk Hem heeft verlaten. Het volk en

Gideon kunnen wel zonder de Heere, maar de Heere kan niet van Zijn Verbond af en daarom niet af van Zijn Israël. In dat licht komt zo duidelijk openbaar dat Gideons moedeloosheid opkomt uit de wortel van ongelof. En juist in moedeloosheid is geloven zo onmogelijk, bovenmenselijk, onbereikbaar. Maar tegelijk zo dichtbij, omdat daar de Engel des HEEREN staat. God is niet veranderd, Hij is nog dezelfde God van wonderen en zal dat gaan tonen in het leven van de moedeloze Gideon.

De Engel des HEEREN geeft Gideon antwoord op zijn waaromvraag met de woorden: 'Ga heen in deze uwe kracht'. De kanttekening zegt hiervan: 'Kracht die gij van Mij ontvangt'. Wonderlijk woord uit de mond van de Engel des HEEREN Die spreekt als Machthebbende! Deze uwe kracht... maar in de moedeloze Gideon is helemaal geen kracht! Nee, maar God gaat Gideon met Zijn scheppend Woord vervullen met kracht. Het geheim daarvan is dat de Heere zegt: 'Heb Ik u niet gezonden?' God zal door de moedeloze Gideon Israël gaan verlossen en Zijn wonderen ook nu gaan vertonen. De Heere weet raad met Zijn moedeloze volk, maar wat blijkt bij Gideon ook dat de Heere veel werk heeft aan Zijn moedeloze volk! God verkiest Gideon, ondanks zijn moedeloosheid en Hij gaat hem bekwaam maken door ook zijn ongelof te gaan wegnemen. Mensen kunnen elkaar moed toewensen, maar alleen God kan moed géven door het ongelof te doen wijken, af te trekken van alle omstandigheden en de blik te richten op Hem en het oor en hart te neigen tot een luisteren naar Zijn stem. En als ze dan mogen gaan in de kracht Gods, dan wordt ook de moedeloosheid tot schuld.

Beekbergen,

ds. A. Schreuder.

De toekomstverwachting van de 'godsdienst'

- geen fundament in de zelfopenbaring van de levende God -

Wij leven in een postmoderne cultuur. De 'grote verhalen', levensbeschouwing, en de enige God hebben voor velen afgedaan. Dit alles betekent niet dat godsdienst geen factor van belang meer is in het leven van de mens. De vrijzinnige theoloog Harvey G. Cox trok die conclusie halverwege de jaren '60 in zijn "De stad van de mens". Twintig jaar later komt hij in "Religie in de stad van de mens" op die gedachte terug. Godsdienst en religiositeit zijn anno 2000 juist van groot belang. Maar het is religie van 'onderop'.

Die godsdienst-van-de-mens vindt geen fundament in de zelfopenbaring van de levende God in Zijn Woord, de Bijbel. Ieder ontwerpt en hanteert, meer dan ooit, zijn eigen wetten. Alle oude grenzen worden uitgewist. Dr. F. Boerwinkel wees in zijn publicatie "Einde of nieuw begin" in 1974 op vijf ontmoetingen als - volgens hem - 'hoopgevend teken'. Gebeurtenissen dus waarbij oude grenzen kritische toetsing ondergaan. Hij wees op het toegenomen gesprek tussen rooms-katholieken en protestanten, van christelijke kerk en synagoge, van christenen en marxisten, van het christendom en de wereldgodsdiensten en van contemplatie en radicale actie.

Zo kwam de New Age beweging tot leven. New Age verzet zich tegen het kille rationalisme en maakt van mens en wereld één totaliteit. De natuur wordt vergoddelijkt. De mens deelt daarin. Zo wordt de leegte opgevuld, die is ontstaan door het verdwijnen van een persoonlijk God. Deze beweging is niet anders dan herleving van het oude heidendom, demonisch en vuil in een gestalte die typisch post-christelijk is.

Zo trachtte Etty Hillesum anderen te helpen met het opvullen van het geestelijk vacuüm van de moderne mens. Het antwoord vond zij in de 'god' in zichzelf. Nog niet zo lang geleden zag een uitgave van de dagboeken van Etty Hillesum het licht met als titel "De moed hebben tot zichzelf, Etty Hillesum als inspiratiebron bij levensvragen". De auteurs bekennen dat, al leven West-Europeanen rond het jaar 2000 in betere materiële omstandigheden dan de mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog, hun geestelijke armoede groter is. Daarom bestaat er behoefte aan nieuwe manieren om met zinsvragen om te gaan. De uitgevers komen er klip en klaar voor uit: door het wegvallen van de invloed van een belangrijk instituut als de kerk, is er sprake van een levensbeschouwelijke leegte. Mensen moeten zich nu kunnen laten voeden door bronnen die hen aanspreken. Zoals Etty Hillesum.

Het chiliasme

Christenen koesteren een ándere toekomstverwachting. Op diverse manieren. Bijvoorbeeld het chiliasme. "In onze dagen is het chiliasme wijd verspreid, niet alleen bij allerhande sekten, maar ook in kerkelijke kringen, hoe onkerkelijk het ook is", aldus dr.

H.E. Gravemeijer in zijn "Leesboek over de Gereformeerde geloofsleer". Natuurlijk staan gereformeerden in zekere zin dichter bij de zogenoemde evangelische christenen dan bij iemand die New Age 'preekt'. Door de gezamenlijke erkenning van het schriftgezag. Toch kunnen wij niet mee met het standpunt van chiliasten dat er sprake is van twee opstandingen. De Bijbel maakt zeker onderscheid tussen de opstanding der rechtvaardigen en die der onrechtvaardigen. Maar het onderscheid zoals aangegeven in Johannes 5 : 28, 29 is geen scheiding zoals chiliasten deze voorstaan. Het gaat over dezelfde "ure". Graag wijzen mensen met chiliastische opvattingen naar Openbaring 20. Wat staat hier van het gebonden zijn van de vorst der duisternis? Zijn plaats is in de afgrond, "opdat hij de volken niet meer verleiden zou". Het gaat niet over het verleiden van individuele personen, maar over "volken". Deze passage betreft dus de openbare vervolging van Gods kerk door vijandige wereldmachten. Grote, lange perioden zijn er in de laatste tweeduizend jaar aan te wijzen; talloze landen en gebieden zijn aan te geven, waar géén sprake was van vervolging. Dat was slechts hier en daar, maar niet wereldwijd. Conclusie: de Satan heeft op dit ogenblik geen macht om volken te verleiden.

Gebonden

En moeten wij bij het gebonden zijn van satan denken aan een nog komende periode? De discipelen krijgen de opdracht het Evangelie te gaan prediken. Wat zegt de Heere Jezus? "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde" (Mattheüs 28 : 18). Betekent dit niet dat satan vanaf dat moment aan banden ligt? Ja toch! Elders spreekt de Zaligmaker er over dat "dit Evangelie des Koninkrijks in de gehele wereld gepredikt zal worden". Dat duidt er inderdaad op dat de satan niet kan doen wat hij wil.

Moeten wij werkelijk, zoveel eeuwen na de Openbaring aan Johannes het gebonden zijn van satan en de overwinning van Christus een plaats geven in de toekomst?

Waarom dan schrijft de apostel Paulus in zijn brief aan de Kolossenzen (2 : 15): "En de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij (Christus) die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd".

Ook ziet de Heere Jezus "de satan, als een bliksem, uit de hemel vallen" (Lukas 10 : 18). Hij zegt dat als de zeventig uitgezonden getuigen met blijdschap weerkomen en vertellen dat duivelen hen onderworpen waren. Wij kunnen bij het gebonden zijn van satan dus het beste kijken naar de komst van het koninkrijk van God door middel van de prediking van het Evangelie. De goede staat der kerk, met allerlei mogelijkheden tot zending.

Uitwijkmogelijkheid

Ik laat de zaak van het chiliasme als zodanig verder rusten. Het woord duizend komt honderden keren voor in de Schrift. Maar nergens elders in de betekenis van Openbaring 20. Johannes spreekt in het gebruik van cijfers vooral symbolisch. Dan moeten wij ook het getal duizend niet letterlijk opvatten. Er is een andere zaak die dringt.

Ik vrees weleens voor het in onze individualistische cultuur gediend gevoelen "dat ik mij door kerk of ambtsdragers mijn 'beking' nooit meer zal laten afnemen". Er sloop ook in gereformeerde gezindte een zekere gearriveerdheid binnen. Een gevoel van vrijheid om afscheid te nemen van "die roomse bevoogding".

Er zijn mensen die zoveel in Christus hebben 'gevonden' dat de heiliging des levens geen dagelijkse strijd meer vormt. Zij zijn "vrij in Christus". Juist zulken kunnen grote nadruk leggen op bijbelstudie. Ze moeten toch iets hebben om zich daarin te verdiepen? Gemakkelijk houden ze zich dan bezig met speciale items. Voor de een kan dat agressieve evangelisatie zijn. Voor de ander het duizendjarig rijk. Let wel: de goedwillenden niet te na gesproken.

Het is psychologisch zeer verklaarbaar, dat men zo vervuld is van z'n vondst van een verwaarloosd stuk der geloofsleer, "dat men het als 't ware gaat vertroetelen", schrijft Boerwinkel ergens. Hij voegt toe dat bij zulken bijvoorbeeld de gedachte kan leven dat iemand die niet de sabbat houdt in plaats van de zondag geen echte gelovige kan zijn.

Velen willen meer dan wat God gaf en beloofde. Zij aanvaarden niet de in haar pelgrimage "legitieme armoede der kerk", (Boerwinkel, "Kerk en secte"). Zij zijn ook in geestelijk opzicht in zekere zin 'materialistisch'. Mensen die vooruitgrijpen op de beloofde toekomst willen "men zou kunnen zeg-

gen "bovenmaats" leven". Ik voeg hier eerlijkheidshalve aan toe, dat dit bovenmaats willen leven veelal een reactie is op het maar al te "onder-

maatse" leven, dat de kerk dikwijls te zien geeft.

Apeldoorn,

G. Roos.

met de verantwoordelijkheden die aan beslissingen verbonden zijn.

Normen hanteren

Daarbovenop komt nog het probleem dat het gebruiken van waarden en normen niet meer verbonden wordt aan de gemeenschap waarin we leven, maar dat die juist gekoppeld worden aan het oordeel van het individu. Is het niet vaak zo dat ik zelf wel uit maak of ik mij aan een regel houd? Horen we kinderen niet vaak zeggen: dat moet ik zelf toch weten!

In de zeventiger jaren moest het allemaal wat vrijer in de opvoeding. De waarden en normen die wij op onze kinderen over wilden brengen, veranderden. Er moest minder afstand zijn tot de opvoeder. Gezag werd anders ingevuld. Tradities werden losgelaten. Het heeft geleid tot variaties in opvoeding tussen de verschillende gezinnen in de 'eigen' kring. Dat geeft onderlinge onzekerheid. Dat leidt tot vragen van de kinderen: waarom mag hij wel en ik niet? De zekerheden die waarden en normen moeten geven, zijn gaan wankelen. Daardoor moet de opvoeder de waarden en normen die hij over wil dragen op de kinderen veel meer dan vroeger uitleggen en verdedigen.

Perspectief en opdracht

Toch wil ik niet pessimistisch eindigen. Ik zie ontwikkelingen waarin pogingen gedaan worden om meer aanspraak te doen op de verantwoordelijkheid. De noodzaak om gemeenschappelijke waarden en normen te hebben en deze aan de jongeren mee te geven wordt maatschappelijk gevoeld. De ontwikkelingen zie ik zowel van de kant van de overheid als ook vanuit de samenleving. Echter, we missen in de samenleving het vaste uitgangspunt, Gods Woord en Wet, van waaruit de waarden en normen kracht krijgen. Er is dus wel aandacht voor het gegeven dat er waarden en normen moeten zijn, maar we missen de gemeenschappelijke overeenstemming over de inhoud van de waarden en normen. Dat geeft enerzijds onduidelijkheid, maar laat ons anderzijds de ruimte om onze waarden en normen over te dragen op onze kinderen. En dat moeten we dan ook doen!

Het overdragen van waarden en normen in deze tijd gaat echter niet gemakkelijk. Jongeren nemen er geen genoegen mee als we zeggen dat iets zo moet omdat we het altijd zo gedaan

Opvoeden tot zelfstandigheid

(2)

In de eerste bijdrage ben ik ingegaan op het opvoeden tot een zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid. In dit tweede artikel wil ik meer ingaan op zelfstandigheid van jongeren in de maatschappij. Het hebben en gebruiken van waarden en normen heeft daarin een centrale plaats.

Zelfstandig beslissen

Onze kinderen zijn al jong zelfstandig. Dat blijkt uit de mogelijkheden die zij in de maatschappij krijgen om zelfstandig te beslissen. En deze mogelijkheden zijn in de loop der jaren verruimd. Een paar voorbeelden. Mijn vader had tot zijn dertigste toestemming van zijn ouders nodig om 'voor de wet' te mogen trouwen. Zelf had ik die toestemming tot mijn eenentwintigste nodig. Mijn zoon heeft vanaf zijn achttiende geen toestemming van zijn ouders nodig voor een huwelijk. Een ander voorbeeld. Geld storten op een spaarrekening mocht ik wel. Geld opnemen was voorbehouden aan mijn ouders. Nu zetten ouders op een achnamiddag een handtekening op een formuliertje van de bank en een jong kind kan zelf beslissen over opname van een (begrensd) bedrag.

In de huidige maatschappij wordt een jongere op achttienjarige leeftijd als een zelfstandige en autonome persoon aangesproken. Gaat deze zelfstandigheid samen met het dragen van verantwoordelijkheid? Staan onze jongeren al zo stevig in hun schoenen dat zij die verantwoordelijkheid aankunnen?

Probleem

Lea Dasberg, een joodse pedagoge, stelt dat er een ontwikkeling in de geschiedenis van de laatste eeuwen waar te nemen is. Eerst werden kinderen gezien als kleine volwassenen die al op jonge leeftijd medeverantwoordelijk waren om een gezinsinkomen te verwerven. Daarna is er een periode gekomen waarin kinderen niet meer mee *hoefden* werken voor het gezinsinkomen en daarna een periode waarin kinderen niet meer *mochten* werken. Omdat het kind niet meer mee hoefde te werken, kreeg het kind meer ruimte

en tijd om te spelen, later mocht een kind alleen maar spelen en moest zich vooral niet met zaken van de grote mensen bezig houden. Een kind moest vooral een onbezorgde jeugd hebben. Die onbezorgde jeugd heeft soms betekend dat jongeren niet meer leerden om volwassen te worden, ze kregen de kans niet. Maar daarmee leerden ze ook niet om met zelfstandigheid en verantwoordelijkheid om te gaan. Ze kregen de kans niet om waarden en normen met vallen en opstaan in praktijk te brengen. Lea Dasberg komt tot de conclusie dat er een generatie jongeren is ontstaan die niet meer volwassen kan worden. Zij bedoelt daarmee dat zij de verantwoordelijkheid niet meer kunnen dragen.

Verantwoordelijkheid dragen

Heeft Dasberg gelijk? Er zijn ontwikkelingen te zien en er zijn voorbeelden aan te wijzen, waaruit blijkt dat verantwoordelijkheden uit de weg gegaan worden. Ik heb een paar keer een jong paartje horen zeggen dat ze geen kinderen wilden, omdat ze de verantwoordelijkheid niet aan konden! Anderzijds zijn er voorbeelden aan te dragen waaruit blijkt dat men grote verantwoordelijkheden op zich neemt. Denk daarbij eens aan hoge hypotheeklasten of andere financiële verplichtingen. Wat daarbij opgemerkt kan worden is dat de risico's die aan dergelijke verantwoordelijkheden verbonden zijn, afgekocht worden door allerlei vormen van verzekeringen. Enerzijds dekken we risico's in. Anderzijds nemen we onverantwoorde risico's door te speculeren in beleggingen. Sparen doen we niet meer. We zetten de inkomsten om in consumptiegoederen. We weten vaak niet meer op een verantwoorde wijze om te gaan

hebben. Jongeren vragen om onderbouwde waarden en normen. Wat een voorrecht is het dat we dan de Bijbel open kunnen slaan en de Heere kunnen laten spreken. Laten we elkaar geen wetten van mensen opleggen, maar buigen onder Zijn Woord en Wet. En als we mogen buigen voor Zijn Woord, dan weten we dat we onze kinderen moeten opvoeden tot zelfstandigheid, maar dat mogen doen in afhankelijkheid. Gods kracht wordt in zwakheid volbracht. In deze weg wil de Heere Zijn zegen geven. Laat ons gezin zo een hoeksteen in de samenleving mogen zijn.

Het gezin, een hoeksteen en veilige haven

Op welke wijze zijn de gezinnen dan de hoekstenen van de maatschappij? Onlangs hoorde ik het als volgt verwoorden: in het gezin vindt de vorming van de jongeren plaats zodat zij zelfstandig in de maatschappij kunnen functioneren. In het gezin moet geleerd worden hoe zelfstandigheid en verantwoordelijkheid onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn. De koppeling ligt in de waarden en normen die

ik hanteer. De waarden en normen die in het gezin geleerd worden, neemt een jongere mee als hij een plaats krijgt in de maatschappij. En daarmee is het belang van de overdracht van waarden en normen in het gezin van fundamenteel belang voor de jongere zelf, voor het gezin, voor de gezindte, maar ook voor het geheel van de maatschappij! Maar daarmee staan onze jongeren wel temidden van een vaak andersdenkende maatschappij en hebben zij een veilige haven nodig. Als we onze jongeren opgevoed hebben tot zelfstandigheid, als ze de verantwoordelijkheid hebben leren dragen, gekoppeld aan het hanteren van normen en waarden, dan blijft het moeilijk in de maatschappij te functioneren. Hebben wij de kracht om als een Daniël aan het hof te verkeren? Wat kan het tot steun zijn als er thuis over de vragen en problemen gesproken kan worden, als er gezamenlijk gezocht wordt naar schriftuurlijke antwoorden, als we elkaar tot steun zijn. Kortom, als binnen het gezin geborgenheid en veiligheid geboden wordt.

Apeldoorn,

A. Verweij.

UIT VROEGERE JAREN

... tegenwoordig gaat bijna alles met stoom...

Vele predikanten mogen in hun loopbaan hun 25-jarig ambtsjubileum vieren. Sommige leraars komen tot 40 jaar. Slechts weinigen mogen gedenken 50 jaar in de dienst des Heeren te zijn. En zeer uitzonderlijk is het, wanneer iemand op 60 jaren predikarbei mag terugzien. Van jaar tot jaar. Van maand tot maand. Van zondag tot zondag. En soms van dag tot dag. Ik denk nu aan de onder onze ouderen wel bekende en zeer geliefde ds. W.C. Lamain (1904-1984). Hij sprak voor 't eerst een woord in het openbaar op 23 december 1923 in de gemeente te Bruinisse. Dat was overigens niet de bedoeling. Lamain wilde niet anders dan enkele dagen logeren bij vrienden. Maar voordat hij terugkeerde, vergaderde de kerkenraad. En een oude ouderling had gehoord dat er een jongen op het dorp was, die God in Zijn wijngaard wilde gebruiken: 'Kon iemand inlichtingen geven?' Eén der diakenen

kon dat wel: 'Die jongen is bij mij gelogeed; maar het is zijn voornemen om morgenochtend weder te vertrekken'. Die ouderling antwoordde: 'O neen, dat gebeurt niet. Zeg hem vanavond maar dat ik morgenmiddag met hem kom spreken, als de Heere hem spaart'.

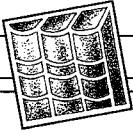
Toen is er een slapeloze nacht gevolgd. Een nacht waarin de gedachten zich vermenigvuldigden omtrent het gewicht van de zaak, de grootheid van de zaak en de onmogelijkheid aan de zijde van Lamain: 'En dan kerkrechtelijk! Ik wist wel niet zo veel van kerkrecht af, maar kon toch wel begrijpen, dat dat eigenlijk niet zo maar kon. Ik was wel belijdend lid en was wel enige maanden daarvoor door twee leraars en enkele ouderlingen onderzocht, maar moest nog officieel op de synode onderzocht worden. Er waren dus bergen van bezwaren. Het was

koud in de natuur en het was bang van binnen'. De bergen van bezwaren werden echter weggenomen en het resultaat was, dat Lamain op zondagavond 23 december voor 't eerst vooring en de Heere vrijmoedigheid gaf twee uren lang iets te zeggen over de woorden uit Matth. 15: 'O vrouw, groot is uw geloof!' En sindsdien mocht deze prediker tot 1984 als een dorsende os Gods Woord in Nederland en in de States brengen.

Ds. Lamain heeft zich in al die jaren nogal eens uitgelaten over de zwaarte van het predikambt. Een voor de mens onmogelijke taak en toch een 'heerlijk werk'. We laten ds. Lamain nog even aan het woord, als hij in één van zijn brieven onder andere schrijft: 'Wie zou er niet beven en er onder beven wanneer wij het recht beseffen mogen wat er aan verbonden is. Een oude, nu reeds lang ontslapen leraar vroeg eens op de preekstoel waarom de Ark onder de oude dag niet door dieren getrokken werd, maar gedragen moest worden door de priesters. En zijn antwoord was dat God wilde dat de priesters zouden weten hoe zwaar de Ark was. Dat was een kostelijke opmerking. Ik zal het thans niet verder uitbreiden, alleen dit, wij zouden niet zoveel leven maken als het gewicht meer beseft werd. Aan de andere zijde, het is ook waar wat Paulus van het ambt in Gods kerk zegt, dat die een opzienersambt begeert, begeert een voortreffelijk werk. De gezalfde leraars zijn ambassadeurs van de hemel. Zij zijn uitgezonden om wet en evangelie, leven en dood, vloek en zegen, te verkondigen. Vele benamingen geeft Gods Woord aan de gezonden leraars, om daardoor uit te drukken de voortreffelijkheid van hun arbeid en bediening. Tegenwoordig gaat bijna alles met stoom, wij drukken maar op een knop en het gaat vooruit. Vroeger moesten de schippers wachten op een gunstige wind en een goed tij. En als er dan water onder het schip was, en de wind in de zeilen, wat ging het dan goed. Och broeders, het is gelukkig als we bij wijze van spreken nog maar geen motor in onze boot hebben, maar op de wind des Geestes moeten wachten'.

's-Gravenpolder,

ds. J. Schipper.

BOEKENNIEUWS

Ds. C.A. van Dieren: De ark die van Gods gunst getuigt (11 preken), 229 pag., gebonden; uitg. Gebrs. Koster Barneveld - 1998; prijs f 32,50.

Aantrekkelijke preekstoffen bevat 2 Sam. 6 (opvoering der ark). De schrijver biedt ons 11 vervolgpreekten erover aan. Ter kennismaking volgen hier enkele grepen uit de preken.

Het was de begeerte van koning David - als *goede voorganger* over Israël - om zijn volk bij de instellingen der genade te brengen op de berg Sion, die Jehova ter woning had begeerd. Zijn wij ook zulke goede voorgangers in ons huis en in onze gemeente als het gaat om de genademiddelen te gebruiken (17)? En als wij daaraan bijdragen: hoed u toch voor een *eigenwillige* weg en godsdienst, zoals Uza deed (24).

Hoe wonderlijk gesteld was Jesse's zoon in de *rechte* weg: huppelend voor het aangezicht des HEEREN. David in linnen lijfrok - ontdaan van al zijn koninklijke waardigheden! - huppelde voor de ark. Zijn dansen was geen vleeselijke zaak - zoals heddentendage in disco's, dancings en houseparty's - maar een geestelijke. Door de ark aanschouwde hij zijn dierbare Koning en Zaligmaker, óók aan David - arm mensenkind in zichzelf - geschonken. Hij huppelde van *zielenvreugd*, daar hij zijn wens verkreeg (73).

En zoals de ark een plaats had in het heilige der heiligen, zo is ook Christus door Zijn hemelvaart ingegaan in het binnenste heiligdom, niet met handen gemaakt. En in Hem nam Hij Zijn levende gemeente mee, die een *thuiskomen bij God* kreeg. O, wonder, zegt de apostel in geloofsbeoefening: Door Hem hebben wij een toegang tot de Vader (123).

Tenslotte wijst de prediker op het onderscheid tussen een *persoonlijke en ambtelijke zegen* bij een voorganger en het genieten van die beide, zoals bij David (218).

Uw recensent vraagt: Kennen wij de ark, die van Gods gunst getuigt: Christus? Nee? O, vreselijk als een verachtende Michal erbuiten te staan: eeuwig onvruchtbaar. En zo ja, hoe ver bent u de ark gevolgd?, bekommerde ziel. Of, zoals onze broeder zijn

lezers en hoorders ergens voorhoudt: *Waar is de ark bij u blijven staan?* Deze schriftuurlijk-bevindelijke preken mogen u die Ark doen zien en de gangen der Ark, vernederd en verhoogd.

Aanbevolen voor persoonlijk gebruik en als serie in de leesdiensten, bijvoorbeeld in de nazomer en herfst.

Tholen, ds. C. de Jongste.

Dr. J.C. Borst. Eens een dief, altijd een dief...!? Een christelijke handreiking bij het pastoraat aan gevangenen en hun familieleden. Heerenveen; Uitgeverij J.J. Groen en Zoon, 1997; ISBN 90 5030 639 X; 140 blz., prijs f 27,50.

Het boek is verschenen in de serie Praktisch & Pastoraal. De inhoud van het boek is daarmee overeenkomend. Dr. Borst weet, als gevangenispredikant, waarover hij schrijft. Hij doet dit met een pastorale bewogenheid en d.m.v. praktische (soms aangrijpende) voorbeelden. Het boek besteedt nadrukkelijk aandacht aan de dader en het slachtoffer van een misdrijf. Daarbij worden hun familieleden niet vergeten.

In de inleiding (Hoofdstuk I) wijst dr. Borst op het belang van Spreuken 6 : 20, 21: "Mijn zoon, bewaar het ge-

bod uws vaders,..." en schetst hij ontwikkelingen, ook in onze kringen, die niet los staan van de toenemende criminaliteit. O.m. wijst hij op de sterker wordende invloed van radio, tv, film en 06-nummers. In hoofdstuk II vinden we veel informatie over de ontwikkeling van het gevangeniswezen "Van Rasphuis tot penitentiaire inrichting" en in hoofdstuk III de beschrijving van het totale strafproces met de eventuele strafoplegging.

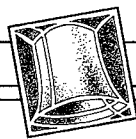
In de hoofdstukken IV en V wordt nader ingegaan op "Het zal je ... maar wezen" en een aantal risicofactoren waardoor (zware) overtredingen kunnen ontstaan. Zeer leerzaam!!

In hoofdstuk VI gaat dr. Borst nog nader in op het pastoraal contact met de dader van een misdrijf. Daarbij benadrukt hij de noodzaak dat de schuld, het schuldbesef en de schuldbeleving aan de orde moeten komen. In "Het Woord achter de tralies" (hoofdstuk VII) lezen we het een en ander over het houden van kerkdiensten, het leiden van gespreksgroepen en de persoonlijke zielzorg.

In het boek is een uitgebreid overzicht van geraadpleegde literatuur en artikelen opgenomen. Het boek heeft veel te bieden op een voor velen onbekend terrein. Het is nuttig hiervan kennis te nemen. Vooral voor degenen die (in)direct met criminaliteit, in welke mate ook, worden geconfronteerd. Van harte aanbevolen.

Woerden,

J. van Belzen.

KERKNIEUWS

Beroepen:

te Lelystad: ds. J.S. van der Net te Apeldoorn;

te Zoetermeer: ds. G.J.N. Moens te Goes.

Bedankt:

voor Gouda: ds. M. Karens te Werkendam;

voor Grand-Rapids (Michigan USA): ds. A.M. den Boer te Dirksland;

voor 's-Gravenzande: ds. G.J. van Aalst te Ridderkerk;

voor Kapelle-Biezelinge: ds. A.B. van der Heiden te Utrecht;

voor Picture Butte (Alberta, Canada): ds. G.J. Baan te Lisse;

voor Rilland-Bath: ds. C. Harinck te Houten;

voor Rotterdam-IJsselmonde: ds. F. Mulder te Scherpenzeel.

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Gemeente Drachten

De regeling van de predikbeurten voor de gemeente van Drachten wordt thans verzorgd door ouderling G. Jongsma. Tel. 0594-643202.

Gemeente Waarde

Met ingang van heden is scriba: G. van Veldhuisen, Kerkweg 8, 4414 AC Waarde. Telefoon: 0113-502395.

Gemeente Rijssen

Hierbij berichten wij u dat onze gemeente per 1 januari 2000 is gesplitst

in twee zelfstandige gemeenten en een afdeling. Vanaf genoemde datum is de Gereformeerde Gemeente in Rijssen als volgt georganiseerd:

Er zijn twee zelfstandige gemeenten, t.w. *Gereformeerde Gemeente Rijssen - Noord* en *Gereformeerde Gemeente Rijssen - Zuid*. Daarnaast is per gelijke datum de *Gereformeerde Gemeente Rijssen - West* ingesteld als afdeling van Rijssen-Noord.

Wij verzoeken u vanaf heden alle *correspondentie* voor de Gereformeerde Gemeente te Rijssen te zenden aan bovengenoemde drie gemeenten. Behoudens uiteraard correspondentie die alleen bestemd is voor één van de betreffende gemeenten.

De postadressen van de gemeenten zijn:

Gereformeerde Gemeente Rijssen - Noord: scriba K.H. de Heer, Lugtigheidstraat 16, 7462 RW Rijssen;

Gereformeerde Gemeente Rijssen - Zuid: scriba G.W.S. Mulder, Veldovenstraat 23, 7461 VD Rijssen;

Gereformeerde Gemeente Rijssen - West: scriba H. Koekoek, Roelf Bosmanstraat 70, 7462 ME Rijssen.

Wij verzoeken u vriendelijk alle correspondentie aan onze gemeente, die betrekking heeft op *diaconale zaken*, te richten aan:

Diaconie Gereformeerde Gemeente Rijssen - Noord: p/a dhr. J. Karels (scriba), Lugtigheidstraat 13, 7462 RX Rijssen, Tel. 0548-542256;

Diaconie Gereformeerde Gemeente Rijssen - Zuid: p/a dhr. D. Poortman (scriba), Middeldijk 6, 7462 PB Rijssen, Tel. 0548-512451.

Wij verzoeken u vriendelijk doch dringend bovengenoemde wijzigingen in uw adressenbestand aan te passen.

DOVENDIENST TE WOERDEN

Stud. D. de Wit hoopt op 22 januari D.V. voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Oudelandseweg 50 en vangt aan om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

GEMEENTE

DE VALK-WEKEROM

Op D.V. woensdag 26 januari a.s. zal het vergrote kerkgebouw Hoge Valkseweg 4 te Wekerom, in een speciale dienst in gebruik genomen worden. In deze dienst hoopt de consulent de weleerw. heer ds. G. Mouw voor te gaan. Aanvang half acht.

VERSLAG van de afscheidsdienst van ds. H. Paul van de gemeente Oostkapelle d.d. woensdag 29 september 1999

Tekst: 1 Kor. 2 : 1, 2. De terugblik van de apostel Paulus op zijn prediking in Korinthe. Zijn prediking had: 1. een duidelijk kenmerk; 2. een centrale inhoud.

Een ogenblik van afscheid nemen van de gemeente Oostkapelle, waar 5½ jaar mocht worden gearbeid. Scheiden doet pijn. Emeritaat verleend door de classis betekent ook afscheid van het geheel der gemeenten. Alles heeft zijn bestemde tijd.

Tijd van in dienst treden en tijd van niet meer actief dienen. Een periode afgesloten. Gemeente, laten we hoger opzien. Wie stelde in dienst, Wie schonk een dienaar aan u, en Wie schonk een gemeente aan mij? God, Wiens naam Heere is: De Almachtige en de Getrouwe heeft ons dit alles geschonken.

De onderherder neemt het Woord Gods niet mee, dat blijft. De Koning van de Kerk doe Zijn aanwezigheid u ondervinden en vervulde de lege plaats op Zijn tijd.

Het is noodzakelijk te kennen en te doorleven wie wij zijn voor God. Godskennis en zelfkennis. We moeten Hem door eigen schuld missen, maar wanneer de boodschap van Gods Woord door de Heilige Geest Zijn kracht doet in het leven van een mens, raken we om God verlegen.

Het verlangen van Paulus om Zijn Naam uit te dragen onder de heidenen, de koningen en de kinderen Israëls heeft zijn prediking gekenmerkt, ook in Korinthe. Gods wil om hem tot dit dienstwerk af te zonderen heeft bij Paulus diepe verwondering gewekt en Paulus heeft dat ook zijn leven lang niet klein kunnen krijgen. Als het recht is, beleeft een dienaar van Christus ook nu nog deze verwondering,

wanneer hij geroepen wordt tot dienstwerk in Zijn gemeente.

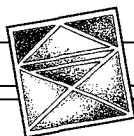
Naast zorgen over allerlei ontwikkelingen in die gemeente, was er ook blijdschap over het werk Gods, dat ook in Korinthe werd gehoord. Korinthe was een gemeente buiten het paradijs, dat kwam in alles openbaar. Gemeente, laat in uw midden ook uitkomen dat u gemeente des Heeren bent en dat het werk Gods gezien en van het werk Gods gehoord mag worden.

Ik besef dat aan de kant van de dienaar - aldus dominee Paul - alles te kort is; alles heeft verzoening nodig. Maar u kunt niet meer zeggen: ik heb het niet geweten. Zij, die de genade in Christus kennen, worden opgewekt om meer en meer in Hem te mogen toenemen. Minder worden in onszelf. Zalig niets te wezen in ons eigen oog voor God. Dan hoeft ik niets meer te hebben, want Hij heeft alles. Van de rente te mogen leven, van hetgeen Hij toeschikt en straks eeuwig geven zal. Om daarin ook Hem te verheerlijken tot roem van vrije genade.

Na een persoonlijk woord van dank en afscheid door ds. H. Paul aan alle aanwezigen en de gehele gemeente in al haar geledingen volgen er nog enkele toespraken. Sprekers zijn ds. J.H. Kip en ds. A.C. den Hollander, respectievelijk namens de plaatselijke Gereformeerde en Ned. Hervormde Kerk. Ds. R. Kattenberg spreekt namens de classis Middelburg en Particuliere Synode Zuid.

Ouderling J.F. van der Maas die namens kerkenraad en gemeente een woord ten afscheid spreekt laat tenslotte ds. en mevrouw Paul staande toezingen Psalm 121 vers 4. Nadat ds. Paul heeft bedankt voor de inhoudsvolle toespraken gaat hij voor in dankgebed, waarna hij voor het laatst als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente legt.

J. Zwemer, scriba.

BERICHTEN

DISTRICT NOORD-OOST JBG +16

Op D.V. zaterdag 22 januari a.s. wordt er in Drachten een jongerenbijeenkomst gehouden. Ds. C. van Krimpen uit Urk zal op deze avond spreken over: "Het bloed van de Gekruisigde!" Plaats: Geref. Gemeente Drachten, De Singel 42. Aanvang 19.45 uur. Iedereen is van harte welkom!

DATHEEN SAMENZANGAVOND T.B.V. HET DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL

Op D.V. zaterdag 29 januari a.s. organiseert stichting "Musica Sacra" een Datheen samenzangavond in de Ned. Herv. Singelkerk te Ridderkerk. Het programma zal hoofdzakelijk bestaan uit het gemeen-

schappelijk zingen van de eeuwenoude psalmbelijning van Petrus Datheen.

Opening, appèlwoord en sluiting wordt verzorgd door ds. C. Sonneveld uit Veenendaal. Pieter Heykoop uit Yerseke bespeelt het orgel. De toegang is vrij. Er zal wel een collecte worden gehouden waarvan de netto opbrengst is bestemd voor bovengenoemd Deputaatschap en aan de uitgang een collecte ter bestrijding van de onkosten. Jong en oud hartelijk welkom. Aanvang: 19.30 uur.

VOGG AFDELING ZUID-WEST

Jaarvergadering

Het bestuur van de afdeling Zuid-West nodigt alle leden en belangstellenden uit voor de jaarvergadering, die dit jaar gehouden wordt op D.V. zaterdag 5 februari in de kerk van de Gereformeerde Gemeente, Molenlaan 1a te Yerseke. Aanvang 14.00 uur.

Na het huishoudelijk deel hoopt Jacco Goud het Van den Heuvel orgel aan ons te presenteren, waarna er voor de aanwezigen gelegenheid is om het instrument te bespelen. Iedereen van harte welkom!

LANDELIJKE CONTACTDAG KINDEREVANGELISATIE

Op D.V. 5 februari zal de Landelijke Werkgroep Kinderevangelisatie haar jaarlijkse contactdag houden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Gouda,

Ronsseweg 1-3, van 9.45 uur tot 15.00 uur.

Deze contactdag is bestemd voor alle medewerk(st)ers in het kinderevangelisatiewerk en belangstellenden. Het thema van de dag is: *"geesten of de Geest"*.

We willen ons gaan bezinnen op dit thema tijdens de Landelijke Contactdag Kinderevangelisatie. Het is van groot belang in het evangelisatiewerk na te denken over hoe onze houding moet zijn in deze wereld vol occulte machten. In de Bijbel waarschuwt God op veel plaatsen tegen het occultisme.

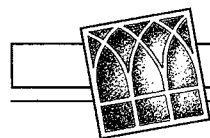
In de eerste lezing, die ds. C. Sonneveld uit Veenendaal voor ons zal verzorgen, staat een Bijbelgedeelte centraal. Het onderwerp van de lezing is: *"De Heilige Geest"*.

Daarna wordt in een tweede lezing het thema van de dag verder uitgewerkt; dhr. E. van Hell van Stichting "Ontmoeting" hoopt te spreken over *"Onheilige geesten"*. Hij zal in zijn lezing praktijkvoorbeelden en theorie afwisselen.

Er is volop gelegenheid voor gesprek over dit onderwerp. Na de lezingen gaan we n.l. in groepjes uiteen. Tijdens de middagpauze is er de mogelijkheid materiaal te bekijken en elkaar te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen.

Voor informatie: tel. 079-5932602 (mw. K. van Dam-v.d. Werfhorst).

Opheusden 9.30 en 16.30 uur ds. J. Karens; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. Silfhout; Oudewater 15.00 uur ds. W. Harinck; Poederloij 9.30 en 18.30 uur ds. van Dijk; Poortugaal 15.00 uur ds. W.J. Karels; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. van Aalst; Rijssen-Noorderkerk 9.30 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. Kleppe en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 (geen dienst) en 18.30 uur ds. Mol; Rijssen-Zuiderkerk 9.30 en 18.30 uur ds. v/d Net en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Schot; Rotterdam-Zuid 10.00 en 16.30 uur ds. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 14.30 uur ds. P. Mulder; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Scheveningen 16.00 uur ds. Zippro; Soest 19.15 uur ds. Sonneveld; Sprang Capelle 14.30 uur ds. Verweij; Stolwijk 10.00 uur leesdienst en 19.00 uur ds. van Dieren; Terwolde-De Vecht 14.00 uur ds. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Verweij; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. van Krimpen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonneveld; Vlissingen 14.30 uur ds. Tanis; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wemeldinge 14.30 uur ds. Hofman; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. v/d Poel en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. van Dieren; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Verweij; Zwolle 19.00 uur ds. Meeuse.

PREDIKBEURTEN

ZONDAG 23 JANUARI 2000

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Neele en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. de Pater; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Almelo 18.30 uur ds. Driessen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 uur ds. Schreuder en 19.00 uur leesdienst; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Berkenwoude 19.15 uur ds. A.B. v/d Heiden; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. Bac; Boskoop 9.30 uur ds. Paul; Breda 15.00 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. P. Mulder; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. Golverdingen; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Honkoop; Emmeloord 19.15 uur ds. Vreugdenhil; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 (Centrum) en 16.30 uur (Zuid) leesdienst;

's-Gravenpolder 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik Ido Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Hilversum 19.00 uur ds. C. Harinck; Houten 11.00 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. F. Harinck; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. Baan; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 14.30 uur ds. de Jongste; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Schot; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; Lelystad 15.00 uur ds. L. Blok; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Baan; Meliskerke 14.30 uur ds. van Gelder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Zippro; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur dhr. Tuinier; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. Visscher; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Meeuse; Oostkapelle 15.00 uur ds. Neele;

DINSDAG 25 JANUARI 2000

Brakel 19.30 uur ds. J. Karens; Lisse 19.45 uur ds. Baan (bijbellezing); Oud-dorp 19.30 uur ds. de Pater; Terwolde-De Vecht 19.30 uur dhr. de Wit; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing); Urk 19.30 uur ds. van Krimpen (bijbellezing).

WOENSDAG 26 JANUARI 2000

Aalburg 19.30 uur ds. de Pater (bijbellezing); Dinteloord 19.30 uur ds. Schipper; Dordrecht 19.45 uur ds. P. Mulder (bijbellezing); 's-Gravenhage 19.30 uur ds. Silfhout (Centrum); Hardinxveld-Giesendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Kampen 19.30 uur ds. Sonneveld; Leerdam 19.30 uur ds. Mondria; Leiderdorp 19.30 uur ds. Bac; Meeuwen 19.30 uur ds. van Dieren; Nunspeet 19.30 uur ds. Meeuse (bijbellezing); Opheusden 19.30 uur ds. J. Karens (bijbellezing); Poortvliet 19.30 uur dhr. Brugge; Rijssen-Zuiderkerk 19.30 uur ds. Baan; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Vermeij; Scherpenisse 19.30 uur ds. de Jongste; Scherpenzeel 19.30 uur ds. F. Mulder (bij-

bellezing); Sint Annaland 19.30 uur dhr. Tuinier; Soest 19.30 uur ds. Kleppe; Sprang Capelle 19.30 uur ds. Verweij; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Zeist 19.30 uur ds. van Eckeveld (bijbellezing).

DONDERDAG 27 JANUARI 2000

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. de Pater; Hendrik Ido Ambacht 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Klaaswaal 19.30 uur ds. Mondria; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. P. Blok; Naaldwijk 19.45 uur ds. Tanis (Herv. Centrum De Kandelaar); Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. Beens; Wemeldinge 19.30 uur ds. Baan.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist L. Versteeg; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Kerkgebouw "t Wuiver 2-a", Oudorp NH, gem. Alkmaar.

Amsterdam:

Evangelist G. Baan; "Bij Simon de Looier", Looiersgracht 70; diensten iedere zondag om 10.30 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Kerkgebouw Prinsesselaan 6ⁱ, Emmen.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur in de kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barrelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. v.d. Boogaart; Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

ADVERTENTIES

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74
3888 MG Uddel
Telefoon 0577-401689

Canada bezoekers. Wij hebben een bej.woning te huur in het bej.teh. van de Ger. Gem. Voll. gemeubileerd. Norwich, Ont. Inl. tel. 001-519-863-2574.

SHGO

STICHTING HULPVERLENING IN GEZINNEN

Uitgaande van de Ger. Gem. in Ned.

Voor betaalbare en verantwoorde hulp in gezinnen waar uit de Statenvertaling wordt gelezen en geen TV aanwezig is.

Rijksgediplomeerde KRAAMHULP:

tel. 033-2774 547 of 0346-264 595.

Dagelijks bereikbaar, laat u tijdig inschrijven.

GEZINS- BEJAARDEN EN ZIEKENHULP:

tel. 0166-652 605.

Inlichtingen iedere werkdag van 8.30-10.30 uur; vrijdags ook van 19.00 - 20.00 uur.

UNIEKE KERKHISTORISCHE REIS NAAR WALES

o.l.v. L.J. van Valen

D.V. 7 t/m 15 juli a.s. Bezoek aan prachtige natuur, cultuur en plaatsen uit het pas verschenen boek DE HEERLIJKHEID VAN LIBANON.

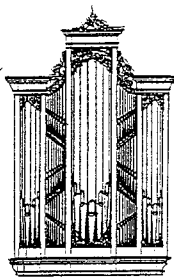
Informatie aanvragen: Telef. 078-6144368 of E-mail ljanvalen@hetnet.nl.

Orgelmakerij Boogaard

Meindert Hobbemastraat 13
7462 DJ RIJSSEN
Tel. privé: 0548-512250

Atelier:
Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Tel. 0548-521637

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

RST

Voor **kraamzorg van uw eigen identiteit,**

vraag RST voor hoge kwaliteit

RST
Reformatische Stichting Thuiszorg
Raadhuisplein 45 - Postbus 154 - 3770 AD Barneveld
Telefoon (0342) 42 23 24

Van Horssen bu

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Boeder Scherpenzeel

Handelsonderneming

AMBTSKLEDING

Kostuums: ~ 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.

Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons

Streepjassen ~ Overhemden ~

Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen

Hoeden ~ Schoenen

Showroom:

Nieuwstraat 87 3925 EE Scherpenzeel

Telefoon 033-2778068 - Fax: 033-2770567

Op afspraak - service aan huis

GBS

Bijbels in
Statenvertaling

Bijbelse albums met plaatjes voor kinderen

Acht albums voor kinderen met korte verhalen over bijbelse onderwerpen. Bij elk album hoort een set met veertig plaatjes om zelf in te plakken. Zeer geschikt voor gebruik thuis, op school en zondagschool en als geschenk voor kinderen. Formaat albums 15 x 21 cm; gebonden in stevige omslag. Formaat plaatjes 10 x 14 cm, uitgevoerd in kleurendruk.

Elk album met plaatjes is apart leverbaar.

- 0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten
- 1 Richteren, koningen en profeten
- 2 Nieuwe Testament 1
- 2 Nieuwe Testament 2
- A Wonen, werken en erediens van Israël
- B Bloemen en planten in Israël
- C Dieren in de Bijbel
- D Voorwerpen in de Bijbel

Prijs per album met plaatjes: slechts **f 10,90**
(bestellingen boven f 15, - portvrij)

Ook verkrijgbaar in de boekhandel.
Een uitgebreide kleurenfolder wordt u op verzoek toegezonden.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, telefoon (0345) 61 01 55

Eben-Haëzerschool Opheusden

Het bestuur van de Vereniging tot het verstrekken van Christelijk basisonderwijs op gereformeerde grondslag te Opheusden vraagt voor bovengenoemde school:

A) een onderwijsassistent

- * Het betreft een volledige betrekking m.i.v. D.V. 22 augustus 2000
- * Diploma: bij voorkeur MDGO-spw
- * Taakomschrijving wordt op verzoek toegezonden
- * Salariëring conform Rpbo max. schaal 4.

B) een schoolschoonmaker / conciërge / onderhoudsmedewerker

- * Het betreft een volledige betrekking m.i.v. D.V. 3 april 2000
- * Taakomschrijving wordt op verzoek toegezonden
- * Salariëring conform Rpbo max. schaal 3

C) een schoolschoonmaker

- * Het betreft een betrekking van 8 uur per week m.i.v. D.V. 3 april 2000
- * Taakomschrijving wordt op verzoek toegezonden
- * Salariëring conform Rpbo max. schaal 1

D) enkele **groepsleerkrachten** die bereid zijn in te vallen bij ziekte.

Sollicitanten dienen bij voorkeur kerkelijk verbonden te zijn aan de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland).

Inlichtingen worden graag verstrekt door de directeur, dhr. G.R. van Leeuwen, tel: (0488) 441457 / 443064. Een vrijblijvend bezoek aan de school behoort uiteraard tot de mogelijkheden.

Sollicitaties kunnen vóór 5 februari 2000 worden verzonden naar de secretaris van het schoolbestuur, p/a Postbus 38, 4043 ZG Opheusden.

BKG

Zoekt u verantwoorde kraamhulp?

Belt u dan:

0318 - 52 77 99

Voor hulpverlening dag en nacht bereikbaar!

Voor inlichtingen kunt u ditzelfde nummer bellen tijdens kantooruren.

Laat u tijdig inschrijven!

Vanaf 1 juli '99 wordt de gezinszorg apart gecoördineerd!

Voor aanvragen kunt u zich wenden tot

Mw. G. Casteleijn op tel.:

0180 - 68 22 19

Elke dinsdag en vrijdagavond van 20.00u. - 22.00u.

Bij spoed en b.g.g. kunt u bellen:

0318 - 52 77 99

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie
Den Hertog 0314-341381/0548-515415

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van Johannus, Eminent, Ahlborn, Sweelinck, enz.

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
Genemuiden, Julianastraat 12
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14

UNIEK IN PRIJS!

574-270

Voorjaar op Texel

Ruim gelegen 6- en 8-persoons bungalows (3 slaapkamers, wasmachine) en 4/6-persoons sta-caravans. Veel speelruimte. Bel voor de folder!

BUNGALOWPARK

De Verrassing

Gasterend, Texel. Telefoon 0222-318391

KOM OOK NAAR ONZE WINKEL IN IJSSELMUIDEN WANT BIJ ONS VINDT U:

1. Bijbels en psalmboeken in allerlei uitvoeringen
2. Bijbelverklaringen
3. Theologische en stichtelijke lectuur
4. Jeugdboeken
5. Dagboeken
6. Bunyan expositie
7. Agenda's en kantoorartikelen
8. Grote collectie kaarten
9. Cadeau-artikelen
10. Software voor Bijbelstudie en onderzoek
11. Reproducties van oude schrijvers
12. Inbinden van uw oude Bijbels, boeken, etc. (ook inbind materialen)
13. Prikkaarten, kleurboeken en kleurpotloden
14. Reprografische herdrukken van oude schrijvers
15. Zilverwerk

Nieuw!
DE BIJBEL OP CD-ROM
Verschillende programma's, demonstratie in de winkel.

Boekhandel "De Pelgrim"

DORPSWEG 75 - IJSSELMUIDEN
TEL. 038-3333888

OOK VERZENDING PER POST!

begrafenisverzorging

T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingens, Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingens
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 435 79 12